ВЕСЕЛКА
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ
THE RAINBOW
A CHILDREN'S MAGAZINE

РІК XXII ЖОВТЕНЬ 1975 Ч. 10. (254)

РОЗГАДАЙМО!

ЧИ ЗНАЄТЕ?

а) Чим вечір кінчається, а ранок починається?
б) Чим літо кінчається, а осінь починається?

Загадка

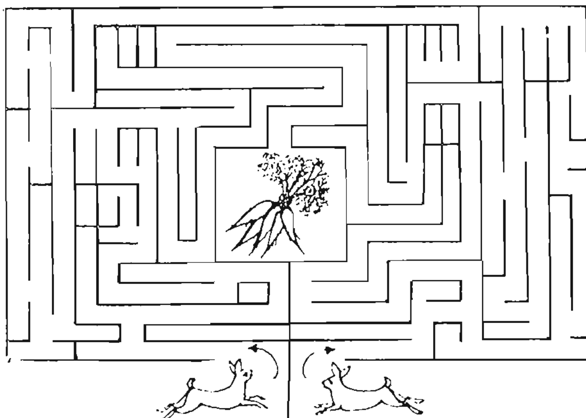
Буркотливий, вайлуватий,
Ходить лісом дід кошлатий,
Одягнувся в кожушину,
Мед шукає і ожину.
Влітку любить полювати,
А взимі — у лігві спати.
Та весна лиш прилетить —
Просипається – – – – – – –

ЩО ЦЕ?

а) З „и" смачним я все буваю,
Як мене в печі спечуть;
З „о" у хаті пробуваю —
через мене всі ідуть.

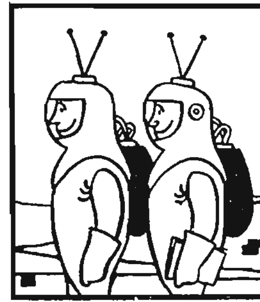
б) Як до всього світу
Букви дві додати,
Стане зразу ясно
Уночі в кімнаті.

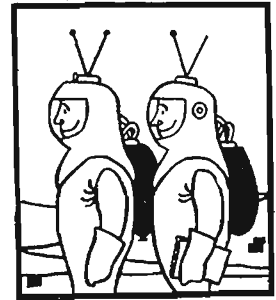
ЛЯБІРИНТ

Котрий із зайчиків з'їсть морквичку?

КОСМОНАВТИЧНА ЛОМИГОЛОВКА

Отут два рисунки космонавтів під час вправ. Здається, рисунки однакові, але насправді вони різняться аж десятьма подробицями. Відшукайте ці різниці!

ДИВНІ БУДИНКИ

Маленькі будинки по місту біжать,
І старші і діти в будинках сидять.

АКРОСТИХ

В сюди дму: на землю й воду,
І міняю я погоду.
Т о добро роблю, то шкоду
Е ге-геж! Такий то я —
Р озгадай моє ім'я!

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК У ЧИСЛІ „ВЕСЕЛКИ" ЗА ВЕРЕСЕНЬ 1975: ХТО ЦЕ? Півень. ЧИЄ ЦЕ ІМ'Я? Марко Вовчок. ХРЕСТИКІВКА: Школяр, Козак, Орел, Ліс, Ас. Букви на місці хрестиків дають: ш к о л а. ЩО ЦЕ? Літак. РЕБУСИК: Козацька дитина, написав Володимир Бандурак. ЯКА ЦЕ ПІСНЯ? Гей, у лузі червона калина ... ЧИ ВИ СПОСТЕРЕЖЛИВІ? Другий з черги слимачок має коротший хвостик.

з кольоровими ілюстрація виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колеґія. Річна передплата становить у ЗСА — 5.00 долярів, у інших країнах — рівновартість цієї суми. Для членів УНС — 4.00 доляри. Ціна окремого числа 50 центів. Ціна подвійного числа — 75 центів.

"THE RAINBOW" — "VESELKA"
Обкладинка роботи — Зенона Онишкевича.
Published monthly, except June to September Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303
Subscription $5.00 per year. UNA members $4.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрації на обкладинці:
Юрій Козак — Вітер-пустун

Валентина ЮРЧЕНКО

Ілюстрації: Юрія КОЗАКА

НАША ДАРКА-КУХОВАРКА

Ви не смійтесь! Наша Дарка —
Дуже добра куховарка,

Вже чотири рочки має,
Мамі в кухні помагає,

Знає, як спекти й зварити,
Як салатку покришити.

Треба їй всього уміти,
Бож у Дарці є ще діти —

Хоч усі вони чемненькі,
Та родина не маленька —

Сім ляльок і два ведмеді,
Зайчик Куць і кльовник Федьо,

І жовтенький котик Скіп
Ще й рабенький песик Чіп,

Слоник Бамбі, мавпа Фрузя —
Всі вони великі друзі.

„Що ж зварити їм сьогодні,
Щоб не плакали голодні?" —

Турбувалась наша Дарка,
Першорядна куховарка.

„Із трави зроблю салатку —
Мама робить так для татка.

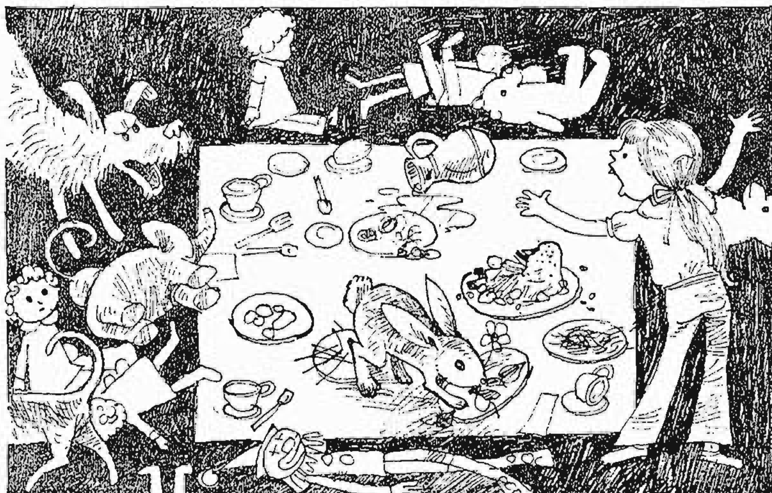
Із листка вкришу шпінату,
Зверху цукру б треба дати,

Макарони з патичків,
Пиріжечки з камінців,

Торти й коржики з пісочку,
Дам водиці із збаночка,

Покладу я зверху квіти,
Це усі тут люблять діти!"

Так Даруся міркувала
І ліпила й готувала.

„Вже готове! Прошу їсти!
Треба всім гарненько сісти!

Ось серветки. Ляльо Дано!
Не поводься так погано!

Чом ти, Федю, впав на бік?
Ірцю, деж твій черевик?

Ну й турбот із вами, діти!
Вчіться за столом сидіти!

Ой, що сталось? Зайчик мій
Поскакав, бо він живий!...

Як же можна це стерпіти?
Куць похрумав з торта квіти,

На столі салатки з трав
Дуже ласо поз'їдав,

Тільки тортик із піску
Не прийшовся до смаку, —

Він усе порозкидав,
Ніжками все потоптав!.."

Хоч які великі збитки —
Посміялися всі дітки.

Не до сміху тільки Дарці,
Шкода труду, шкода праці!

Та нічого! Наша ж Дарка
Знаменита куховарка,

Може знову щось зварити,
Не голодні будуть діти.

Олександер ЛОТОЦЬКИЙ-БІЛОУСЕНКО

Ілюстрації Михайла МИХАЛЕВИЧА

ЛИСИЧКА СЕСТРИЧКА

61. СМІЛИВА ЛИСИЧКА

Чим більша росла, тим страшніша ставала Лисичка-Сестричка. І стрільці в неї стріляли, і собаки за нею не раз гналися, і пастки на неї ставились, і отруту їй підкидали, і не раз у вовка та й у ведмедя у лапах вона побувала — а проте з кожної небезпеки таки викручувалась.

Все сміливішою ставала лисичка і просто на очах у людей стала грабувати.

Ото раз підходить вона тихенько до хати лісничого, заглядає обережненько через тин — аж там перед хатою пасуться гуси. А лісничий сидить на призьбі, курить люльку та й позирає на гуси. Сунеться лисичка все ближче й ближче, та лісничий все люлькою пахкає і очей не спускає з гусей.

— „Раз мати родила! — думає собі лисичка. — Адже лісничий нічого коло себе не має, лише люльку в зубах. То чого мені боятися?"

Та й раз-два, скік через тин, хап гуску за шию, перекинула за спину та в ноги! Гуси заґеґали, розлетілися, а поки лісничий вибіг з хати з рушницею, то лисичка вже далеко в густому житі гуску уминала.

62. ЛИСИЦЮ ГОЛОВА РЯТУЄ

Затурбувався лісничий, що завелась у нього така злодійкувата сусідка. Забрав рушницю та й пішов на лови на лисичку. Ходив, шукав, та ніде її не знайшов.

Іде він шляхом коло пасовиська. На межі. кроків за двадцять від дороги, лежало біле та сіре каміння. Проходить лісничий, поглянув — каміння та й тільки. Пройшов далі й думає собі: „А один камінь таки скидається на лисицю, що немов би притаїлася, скрутившись". Оглядається, а наша Лисичка-Сестричка вже встала та й плигає скоренько в густу пашню. Поки він приклався та прицілився, лисичка вже в пашні заховалася.

Вистрілив лісничий, та не влучив . . .

63. ЛИСИЧКА В МІСТІ

Слава про спритну та сміливу лисичку пішла по всіх лісах в околиці. Кури, качки та гуси дітей своїх нею лякали, а зайці, як осиковий лист, на саму лише згадку про неї тремтіли.

Через таку славу стала лисичка дуже гордовита й почала перехвалюватися: — Серед білого дня, — каже, — піду в місто і з торговиці курку вкраду! Почали сміятися, відмовляти її, алеж ні, вона своє: піду та й піду! І пішла. От як розповідає про цю пригоду лисички Іван Франко:

Між коноплями та кукурудзою прослизнула вона аж до передмістя; городами дісталась і до середмістя. А далі — гірше. На вулиці та на тор-

говиці повно людей, корів, свиней; усе кричить, пищить, скрипить — клекіт такий, що нашій лисичці й не снилося. Алеж уперта була. Набравшись відваги, розбіглася та й з городу одним махом через тин на вулицю перескочила. Мало хто й запримітив її, а хто бачив, то думав — собака.

Та не встигла лисичка добігти до торговиці, коли назустріч їй біжить справжній собака, збоку надбігає другий, та видно й третього... Собак уже не одуриш! Зараз занюхали, хто то, загарчали та й до лисички! Не довго думаючи, шмигнула вона на чиєсь подвір'я. Бачить — у кутку якась діжка стоїть. Вона скік у ту діжку! У той самий час цілою купою надбігли собаки.

— Тут вона була, тут її шукайте! — кричали вони, бігаючи по подвір'ю. Крутилися й коло діжки, та вонючий дух відганяв собак від неї. Не помітивши нічого, побігли далі.

Лисичка була урятована, але як? У тім дворі жив маляр, і в діжці, куди скочила лисичка, він заготовив густо на олію розпущену фарбу. Ускочивши в діжку, лисичка втонула в ту розчину з головою, але дістала ногами дна й виставила голову понад фарбою. На її щастя, діжка не була повна, і голова не витикалася понад діжкою.

Хоч собаки й побігли, то вилазити з діжки не можна було. Тепер на неї, пофарбовану, звернули б увагу не тільки собаки, але й люди. Аж до смерку сиділа лисичка й до печінок просякла олійною фарбою. Вже смерком вискочила з своєї купелі, перебігла вулицею, скочила в садок, а звідти старою дорогою до лісу. Була дуже голодна і не мала сили добігти додому. Вскочила в якусь першу порожну нору й заснула, як убита.

64. ПОФАРБУВАЛАСЯ

На другий день, прокинувшись, обережненько вилізла лисичка з нори. Глянула на себе — та аж скрикнула!

— Невже ж це моя шерсть, мій хвіст, мої ноги? Невже ж це я сама? Ні, це якийсь дивний і страшний звір, синій-синій, укритий якимись їжовими колючками, а хвіст у нього — не хвіст, а щось величезне та важке, як довбня, і так само колюче.

(Закінчення на стор. 6-ій внизу)

Микола ПОГІДНИЙ

Ілюстрації Михайла МИХАЛЕВИЧА

ХАРАКТЕРНИК З СІЧІ

4. „УТІКАЧ" НА СІЧІ

Не дармував характерник Долут. Щоб збільшити козацьку силу, почав збирати біля себе добровільців для самооборони від різних ворогів. Позбігалося до нього чимало хлопців-шибайголов з усіх кінців просторої України. Тільки не всіх приймав у своє товариство характерник Долут. Приймав лише таких, що визначалися силою, відвагою й розумом.

Хто належав до його куреня, той уже мав чим повеличатися. Такого звали „долутовцем" і такому січове братство віддавало найбільшу честь. Це й найбільше приваблювало добровільців з України, кожний тільки й думав, як би йому стати „долутовцем".

Одного разу приблукав на Запоріжжя якийсь невільник, що — казав— утік з Криму. Розповідав, що він з козацького роду, але татари схопили його ще малим хлопцем. Все ж, хоч як довго мусів жити на чужині, завжди думав про свої рідні сторони, завжди тужив за Україною; і ось тепер йому вдалося втекти з татарського аула на волю і прибути на рідні землі; тепер він щасливий, що між своїми, тому просить прийняти його до січового братства.

Повірили запорожці його словам. Чому не мали повірити? Усякі люди бували на Січі, то чому і його не прийняти? Хочеш козакувати, то козакуй, свого кулішу нікому не жаліємо! Отож, прийняли його між себе, раді новому товаришеві.

Ось так таємничий утікач із Криму став запорожцем. Поволі освоївся з твердими козацькими звичаями, а там і почав розпитувати про характерника Долута.

— Гей, браття! — сказав одного разу. — А чому б мені та до характерника Долута не дістатись? Хіба ж мало в мене розуму, сили чи відваги? Багато світу я перейшов, багато різних див видав, так чому б мені не побачити нашого славного характерника Долута? Може якраз і йому на щось придадуся.

— Гаразд, поведемо тебе до нього, тільки гляди, щоб через тебе нам сорому не набратися!

І повели його в Долутів курінь.

Утікач Долутові низенько вклонивсь і каже:
— Здоров, батьку Долуте! Чи приймеш мене у своє славне товариство?

— А звідкіля тебе Бог приносить? — питає Долут, дивиться йому в очі і сміється. — Диво! Вуси козацькі, а хода татарська!

— Бо з татарщини прийшов я, батьку наш! Втік я звідтіля з неволі, а тепер хочу Україні послужити. Тож чи приймеш мене у свій курінь?

— Щасти тобі Боже, козаче, якщо таке гарне бажання маєш! — відповідає Долут. — Але, поки в мене козаком станеш, спробую, яка в тебе сила. Чи бачиш оцю каменюку? Візьми її й обнеси тричі довкола мого куреня. Тоді й побачимо. Один раз обнесеш — козаком у мене станеш, другий раз — товаришем, а третій раз — побратимом моїм будеш. ⋙→

ЛИСИЧКА СЕСТРИЧКА

(Закінчення зі стор. 5-ої)

Пробує вона обтріпатися — не помагає, пробує в траві обкачатися — так само не йде. Пробує злизати фарбу, скочила у воду, — де тобі! Олійна фарба за ніч у теплі висохла добре.

Де не взявся вовчик, рідний брат того, що його завела лисичка в яму. Ще вчора він кинувся б до лисички та пригадав їй усі кривди за всю вовчу родину. Але тепер, побачивши синього звіра, він аж завив з переляку й кинувся втікати. Так само інші звірі — ведмідь, кабан, олень — тільки зиркне який, так і кинеться навтіки. Де ж пак! Такого звіра не видано, не чувано, відколи світ світом, а ліс лісом. А хто там знає, яка в нього сила, які в нього зуби, які кігті та яка його воля!

Лисичка спершу дуже стурбувалася, що всі так її лякаються. Але опісля стала думати інакше:

— „Та це не так уже й зле, що вони мене бояться! — думає собі. — з цього може бути добра штука".

(Продовження буде)

Пояснення-словничок: **призьба** — земляний насип попід стінами хати, на якому можна сидіти (bank of earth against a peasant's hut, used for sitting); **уминати** — заїдати; **пашня** — збіжжя (жито, пшениця, кормові рослини тощо) grain, corn, fodder; **коноплі** — рослина, зі стебел якої виготовляють прядиво, а з насіння видобувають олію (hemp); **діжка** — велика дерев'яна або металева посудина з плоским дном (barrel, tub, vat); **довбня** — дерев'яний молот або велика дерев'яна палиця, грубша на кінці (mallet, beater).

„Утікач" схопив каменюку, тяжку-претяжку, і поніс довкола куреня. Обійшов без відпочинку тричі, а тоді з силою кинув каменем об землю. Козацтво ахнуло з дива.

— „Егеж, юродивий сину, звідкіля ти такий узявся? — подумали запорожці. — І деж стільки сили набрався? Мабуть, непогано жилося йому в татарській неволі".

— Славно, козаче! — каже Долут. — Та це ще далеко не кінець ділу. Тепер хочу знати, чи перепливеш ти тричі Дніпро-Славуту.

Утікач скинув з себе одежу, кинувсь у дніпрові хвилі й поплив. Плив він, як щука, швидко і зручно. Тричі, не зупиняючись, обернув від одного берега до другого, а коли вискочив на землю, козацькі шапки полетіли вгору, а вся братія загукала радісно: Слава! Слава! Слава!

Характерник Долут підійшов до нього, потиснув руку й сказав:

— Добре справився, товаришу-побратиме! Бачу, що козацьке в тебе серце й лицарська вдача. А тепер виконай ще третю пробу, хай я побачу, який з тебе стрілець.

Обернувся до козаків і каже:

— Принесіть лук і три стріли, а ти, козаче, маєш у леті вбити три птиці!

Як тільки принесли козаки лук і стріли, „утікач" почав розглядатися за птицею. Немов з наказу характерника, закрякали над головами ворони. Пустив за ними „утікач" одну за одною три стріли — і три ворони повалилися на землю.

Характерник Долут усміхнувся.

— Давай поцілуємося, друже! Меткий з тебе стрілець, щоб так кожного ворога влучав! Отже, я випробував твою силу, а тепер хочу знати, чи й на розум ти багатий. Розгадай мені три загадки. Перша: скажи мені, де середина світу.

„Утікач" тупнув ногою об землю й каже: — Ось тут, батьку-отамане, де стою!

Козацтво зареготалося й похвалило його відповідь.

— Славно, козаче! Завдай йому, отамане, другу загадку!

— Скажи мені, скільки в мене на голові волосся! — питає Долут.

— Звичайний рахунок! — відповів „утікач". — Стільки в тебе на голові волосся, скільки зірок на небі. Порахуй і будеш знати.

— Твоя правда, козаче! Розгадай же третю загадку: хто наша мати?

— Авжеж, що вітчизна, батьку-отамане! Що в нас дорожче від матері України та її діток, славних молодців, чубатих запорожців?

— Правда твоя, як і наша! Тож поцілуймося ще раз, товаришу-побратиме! А тепер, панове товариство, скажіть, як його прозвати, яке йому січове прізвисько дати.

— Татарчук! Татарчук! — гукнуло товариство. — Хай буде Татарчук! Вуси в нього козацькі, а хода татарська. Хай не у гнів йому буде! Хай не ображається!

— Ну, нехай і Татарчук! — погодився характерник Долут, і зараз почали долутовці вітатися з своїм новим товаришем-побратимом. А коли почало смеркати, Татарчук пішов за Долутом у його курінь повечеряти й відпочити.

(Продовження буде)

Пояснення-словничок: **величатися — гордитися чим (to boast, to talk big); приваблювати — to attract; куліш — kind of thick soap; освоїтися — звикнути до чогось (to familiarize); пригодитися — to be useful; хода — спосіб ходити (walk); побратим — щирий приятель (chum, sworn brother); юродивий — недоумкуватий (weakminded), тут: чудний, незвичайний; щука — риба (pike, luce); лук — стародавній прилад стріляти (bowl); прізвисько — nick-name (треба відрізняти від слова прізвище — family name).**

К. ПЕРЕЛІСНА

СЕСТРИЧКА

Я сестричку доглядаю,
Бо вона така мала,
Що не вміє ще й ходити,
Тільки повзать почала.

Але ж повзає швиденько,
Навіть кицю дожене!
А від мене, як та мишка,
Так під стіл і дремене!

І не виманиш з-під столу —
Їй подобається там...
Що робити? Я до неї
Під той стіл залажу сам.

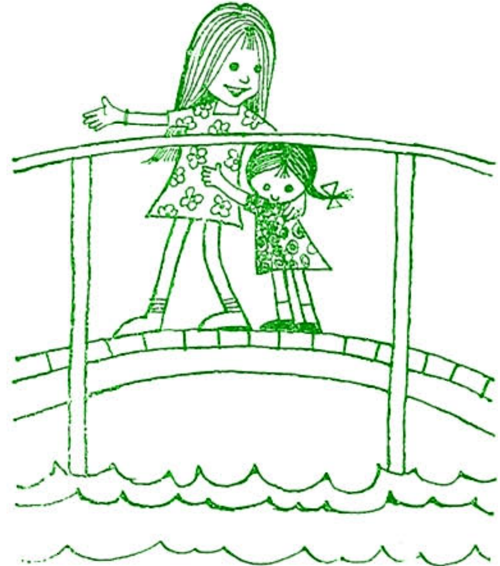
А вона тоді — тікати!
Й на всю хату верещить!
Ну, скажіть мені, як можна
Ту пустунку не любить?

Повзати — to crawl, to creep; дременути — to run off; пустунка — frolicsom girl.

Ілюстрації Юрія КОЗАКА

КЛАДОЧКА

„Бач, – кладочка вузесенька
Й до самої води –
Іди, мала, тихесенько,
У річку не впади!"

Сестричка посміхається:
„А я і не боюсь!
Як кладка захитається,
За тебе я вхоплюсь!"

Кладочка або кладка — місток для пішоходів (pedestrians) — planked footway; хитатися — колихатися (to totter).

ПРОЩАННЯ З ЗАБАВКАМИ

Від сьогодні я вже не дітвак,
Так мене прошу не називати! —
Маю, правда, років шість, однак
По-дитячому уже не буду гратись.

Я ходив на книжковий базар,
Тато книжку там купив для мене;
Книжка називається БУКВАР,
Все у ній цікаве ще й учене.

Букви там рядочками стоять
По одній, по дві, чотири, п'ять;
Олівця візьму я без принуки,
Заберуся пильно до науки.

Будь здоровий, зайчику із вати,
Кльовне з носом, мов червоний мак! —
Відтепер ви грайтесь з меншим братом,
Бо тепер школяр я — не дітвак!

Роляник

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрації: Петро ХОЛОДНИЙ*

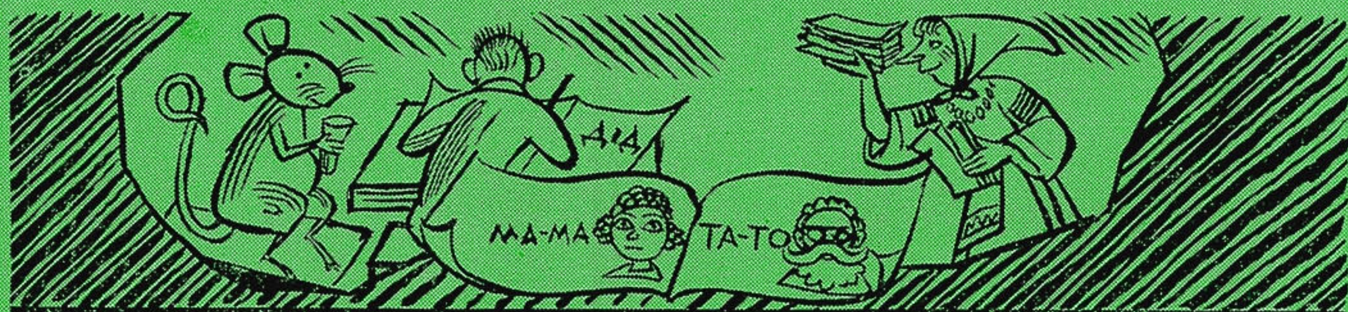
ГОЦА ДРАЛА

Як осінні дні настали,
Гномик так сказав до Драли:

— Иди з берізки надери
Кілька кусників кори!

Я ж візьму на поміч мишку,
І зроблю гарненьку книжку.

Хлопчик-ґномик Ромтомтомик
Взявсь до праці без утоми.

Цілий тиждень працював:
І писав, і малював.

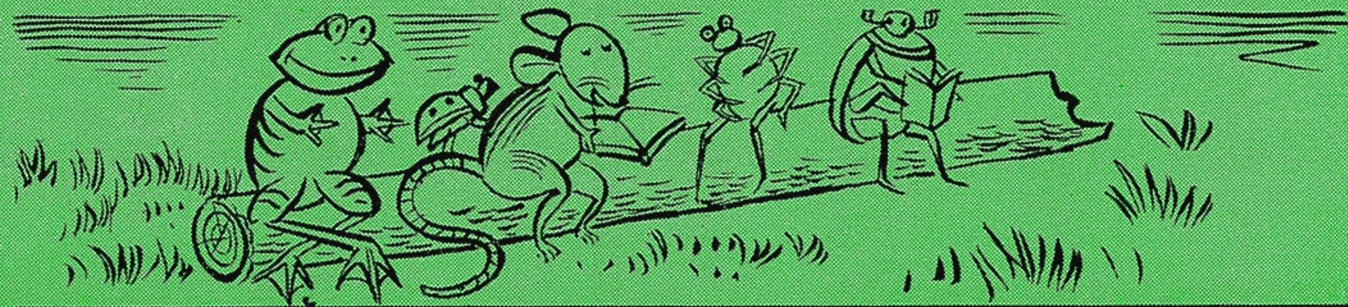
„МА-МА, ТА-ТО, БА-БА, ДІД" –
Букви рівні всі, як слід!

Каже Гоца: — Піду я,
Пошукаю друкаря.

— Гей, друкарю, не дармуй,
Дітям книжку надрукуй!

Жук-друкарик добре дбав,
Книжку вмить надрукував.

Мишки, павучки, жабки —
Книжку всі беруть в лапки.

Сторінки перегортають
І читають, і читають.

Бо як книжки не читати,
Звідки розуму узяти?

Алла КОССОВСЬКА

„УКРАЇНСЬКА“ КИЦЯ

Павлусь повертався зі школи. Йшов дощ, було холодно, і хлопець швиденько біг, перестрибуючи через калюжі на пішоході.

Раптом він зупинився: почув тоненький жалісний писк. Під стіною фабричного будинку, повз який він проходив, сиділа малесенька худенька киця і тихенько нявчала.

Павлусь підійшов до неї ближче. Киця довірливо підбігла до нього. Була вона мокра і брудна, так що годі було розібрати, якого кольору в неї шерсть.

Павлусеві стало шкода бідної тваринки. Він нахилився, підняв її і сховав у себе на грудях, під плащем. Хлопцеві приємно було, що киці тепер тепло, бо вона перестала нявчати.

Павлусь приніс кицю додому. Коли він поставив її на підлогу, киця спочатку примружила, а потім широко розплющила очі. Павлусь побачив, що одне око в неї блакитне, а друге жовте.

— Мамо, мамо! — закричав хлопець, вбігаючи до кухні, де його мати готувала обід. — Мамо, подивись, я приніс українську кицю, в неї блакитно-жовті очі!

Він схопив матір за руку й потягнув до кімнати, де на підлозі сиділа несподівана гостя.

На ходу витираючи мокрі руки об фартух, мама йшла за Павлусем, не розуміючи, про що він говорить.

— Ти подивись, ти поверни її мордочку до світла і тоді побачиш, що в неї одне око блакитне, а друге жовте! — схвильовано говорив хлопець, стаючи навколішки перед кицею.

— Але яка ж вона брудна! — сказала мама, нахиляючись над тваринкою. Вона взяла двома пальцями голівку киці й повернула її так, що світло з вікна впало просто киці у вічі.

— А й справді, — здивувалася мама, — у неї різні очі: одне жовте, а друге блакитне!

— Мамусю, залишімо кицю у нас, добре? Це наша, українська киця! — попросив Павлусь.

— Що ж, — погодилась мати, — нехай залишається! Але треба її погодувати, вона, мабуть, голодна.

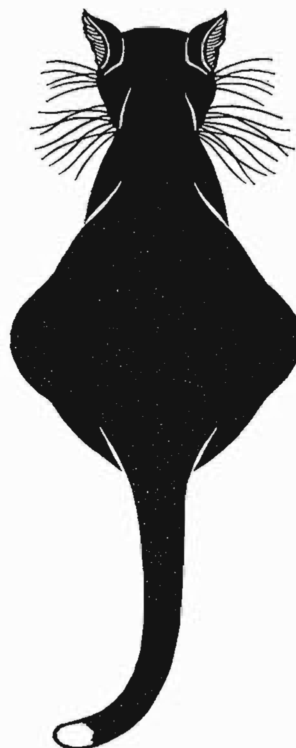
І, наче відповідаючи мамі, киця потихеньку занявкала.

— Мамо, я побіжу, куплю киці котячої їжі. Дай мені грошей, бо вона, мабуть, не буде їсти нашої їжі — хвилювався Павлусь.

Киця накинулася на жу. Їла тремтячи й хапаючись. Видно було, що вона вже давно не їла.

Павлусь радів, що врятував її від голоду. Але тваринку треба було скупати, бо як же тримати в хаті такою брудною.

Надійшла Наталочка, Павлусева сестричка. Вона теж зраділа, побачивши кицю. Вони вдвох з Павлусем забрали її до лазнички, поставили у ванну велику миску, налили до неї теплої води, розпустили у воді мильний порошок, посадили кицю до миски і почали її мити.

Я. Гніздовський — Киця

Киця не хотіла купатись. Вона виривалась з рук дітей і розпачливо нявчала, але дітям таки пощастило її добре вимити.

Коли її, мокру і тремтячу, витягли з миски, це було щось жалюгідне, з шерсткою, що прилипла до її худенького тільця.. Але Наталочка обтерла кицю рушником і загорнула в старий теплий светер. А потім подумала, принесла електричну сушарку, якою вона і мама сушили волосся після миття, і в пластикову шапочку посадила кицю сушитись. Коли киця висохла і діти витягли її з шапочки, то обоє аж скрикнули: перед ними з'явилася чарівна білесенька киця з довгою шерсткою, такою чистою, що аж сріблилася.

— Ах, яка ж вона гарна! — скрикнула Наталочка, сплескуючи руками.

— Вона не звичайна киця, — сказала мама, беручи її на руки. — Це, мабуть,сумішка з анґорою. Бачите, яка у неї довга шерсть і пухнастий хвіст? Вона, можливо, заблукала на вулиці і загубила дорогу додому.

— А як ми її назвемо? — запитав Павлусь, підстрибуючи на одній нозі.

— Білкою! — гукнула Наталочка.

— Найдою! — запропонував Павлусь.

А мама погладила тваринку по густій білій шерсті і сказала:

— Вона така м'якенька і гладенька! Мені здається, що їй буде добре пасувати ім'я Лайка.

— Лайка! Лайка! — закричали радісно діти, і киця стала Лайкою.

Увесь вечір Лайка знайомилася з хатою: ходила з кімнати до кімнати, заглядала по кутках і тихенько нявчала.

— Вона шукає свого дому, в якому мешкала — сказала мама.

Татові теж сподобалася і киця і її ім'я. Він узяв Лайку до себе на канапу, коли ліг відпочити по роботі. Лайка сиділа у нього на грудях і задоволено муркотіла.

А вночі киця зникла. Як вона втекла ніхто не бачив, але вранці її не було ні в хаті, ні в садочку, ні на вулиці.

Діти мало не плакали. Цілий день тільки й чути було: „кись, кись, кись!", „пусі, пусі, пусі!", „Лайко, Лайко, Лайко!". Але все було даремно.

— Вона, мабуть, пішла шукати своїх дотеперішніх господарів, — здогадувалась мама. — Пам'ятаєте, як вона вчора никала по кутках?

— І вона вже не вернеться до нас? — запитав Павлусь, і голос його затремтів з жалю. — Може вона розсердилась, що ми її скупали?

— Якщо знайде свою хату, то напевно не вернеться, — відповіла мама.

— Яка вона невдячна! — обурилася Наталочка. — Ми її пригріли, нагодували, а вона втекла!

— Нічого, діти! — сказала мама. — Ми ще не встигли її полюбити, до неї прив'язатись. Може знайдемо іншу кицю.

— Але в іншої не буде різних очей, інша не буде українською кицею! — заперечив Павлусь.

— І не буде в неї такої біленької шерстки! — додала Наталочка.

— Та то так, — погодилася мама, — це дуже рідке явище — різні очі у котів.

Минули три тижні. Якось у неділю Павлусь і Наталочка гуляли в парку, досить далеко від свого дому. День був ясний, повертало на весну, і сонечко вже пригрівало. Раптом під голим віттям кущів вони побачили худу, замурзану кітку. Вона беззвучно розтуляла ротика, наче хотіла нявкнути, але втратила голос.

— Лайко! — радісно закричав Павлусь і кинувся до киці. Але відразу ж нерішуче спинився. Ця кітка була більша за Лайку і якась чорна і худа, дуже худа. Але в цю хвилину кітка повернула мордочку, і діти побачили, як блиснули на сонці її очі: одне блакитне, друге жовте!

Радісно принесли діти Лайку додому. Знову нагодували, скупали, і вона стала знову біленькою та гарною.

Тепер вона вже нікуди не тікає. Вона полюбила своїх нових господарів, особливо дітей, і скрізь за ними бігає. Мабуть, так і не знайшла своїх давніх господарів. Але де вона була ці три тижні — лишилося для всіх таємницею.

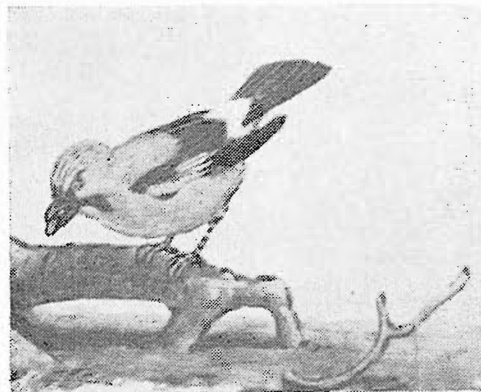
Пояснення-словничок: **калюжа** — pool, slop; **писк** (*жалісний*) - whine; **довірливо** - trustfully; **шерсть** — hair; **фартух** — apron; **хапаючись** — in a hurry; **жалюгідний** — pitiful, miserable; **пухнастий** — fluffy; **никати** — ходити без мети; **замурзаний** — dirty; **беззвучно** — soundlessly.

К. ПЕРЕЛІСНА

СОЙКА

Сойка знає, що на ґанку
Можна завжди щось дістать.
Підлетіла — бачить склянку,
В ній горішків штук із п'ять.

Ніс у сойки непоганий,
Заваджає їй чубок.
Покрутилась — не дістане!
Й полетіла у садок.

Сойка — лісова птаха (jay); **чубок** — forelock, topknot.

Володимир **МАЦЬКІВ**

ЧОРНЕ ЗВІРЯТКО

Недавно в неділю мій сусід попросив мене піти з ним до парку, бо він любить природу. Я також люблю природу, тож радо погодився.

У парку він почав розглядатись на всі сторони. Коли я запитав, чого він шукає, він відповів:

— Дивлюся, чи тут нема слідів крота, бо мені пригадалася подія з дитячих літ. Це було гарного літнього вечора. Я сидів під грушею в нашому невеликому саду. Недалеко від мене чорніла купка свіжої землі. Такі купки, а їх бувало багато в наших садах, люди називали „кротовинням". Раптом я побачив, що купка землі порушилась раз і другий. Сиджу тихесенько й чекаю, що буде далі. За хвилинку з-під землі вилізло чорне мале звірятко й побігло в сторону рова, що відділяв сад від поля. Я встав і пішов туди, куди воно побігло, але його вже не було видно.

За вечерею я запитав тата, де це маленьке звірятко могло подітись. Тато розказав мені, що це чорне звірятко — кріт, або кертиця, як його називали люди. Воно невелике на зріст і виглядає, наче валочок, 15-16 сантиметрів завдовжки (коло 7 цалів). Шиї майже не має, а голівка закінчується рильцем, як у свині. Має маленькі очі, але ними майже не користується, бо живе в норах, підземних хідниках, де завжди темно. Тому очі у кротів заникають. Для прикладу згадаю птаха струся. Він має крила, але вони змарнілі, бо струсь не літає, а бігає. М'язи його ніг сильно розвинені, а м'язи крил заникають. Так само й домашні кури чи качки, хоч мають крила, але не літають, бо крила в них заслабі. Коли одні органи тіла у тварин заникають, бо непотрібні, тоді інші розвиваються сильніше. Кріт має дуже розвинений слух, який допомагає йому шукати в землі поживи; він чує, що де в землі ворушиться.

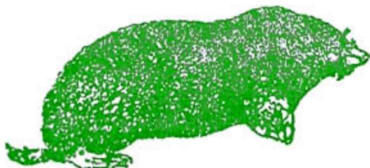
Передні ніжки крота дуже міцні й похожі на лопатки. Має він чорну, коротку і густу шерсть, що виглядає, наче оксамит. Нори копає собі передніми ніжками та рильцем. На поверхню землі виходить не часто, і вдень його рідко можна побачити.

Кріт живиться хробачками та малими тваринками, що їх знаходить у землі. Його зачисляють до корисних тварин, бо він нищить шкідників управних рослин. Кріт мандрує підземними коридорами сюди й туди, шукаючи поживи. А що ці коридори у пухкій землі засипаються, то кріт мусить їх прочищувати. Ось звідки береться кротовиння, тобто купки землі, що їх часто бачимо в садах, або на пастівниках. Коли в підземних ходах кріт не знаходить досить поживи, то починає копати нові, і тоді на поверхні з'являються свіжі купки землі. Правда людям не подобаються оті купки землі, бо ними кріт прикриває молоду городину. Так само, коли копає під землею хідники, то підриває корінці городових рослин, і вони від того гинуть. Люди розгортають кротовину, але кроти насипають їх знов.

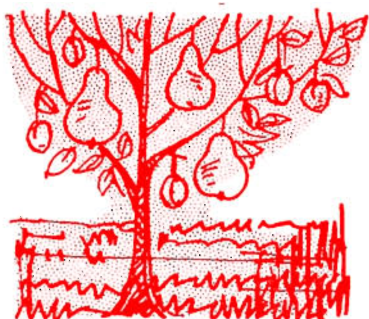
Ти питав мене, — закінчив батько, — чому тобі не вдалося побачити крота, хоч ти скоро пішов слідом за ним. Можу тобі сказати, що він зарився в землю. Це він робить дуже скоро, особливо тоді, коли земля пухка.

Це татове оповідання мене дуже зацікавило, — сказав мій сусід. — Я часто підглядав не тільки кротів, яких важко було зустріти на поверхні землі, але й інших тварин, наприклад хом'яків та зайців.

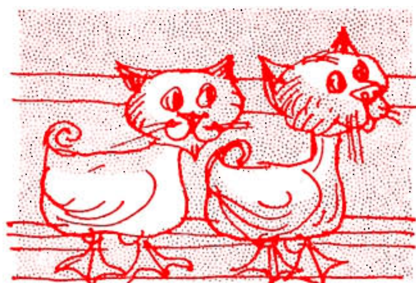
Пояснення-словничок: **кріт** — mole; **кротовиння, кротовина** — mole-hill; **рильце, рило** — snout; **струсь** — ostrich; **зариватися, заритися** — to dig oneself; **городина** — vegetable; **органи** — vital organs; **м'яз** — muscle; **чуткий** — keen; **хідник** — passage, тут: підземний коридор; **хом'як** — hamster; **управні рослини** — такі, що їх люди сіють або садять.

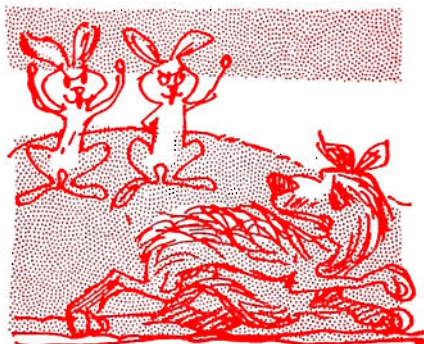
НЕБИЛИЦІ

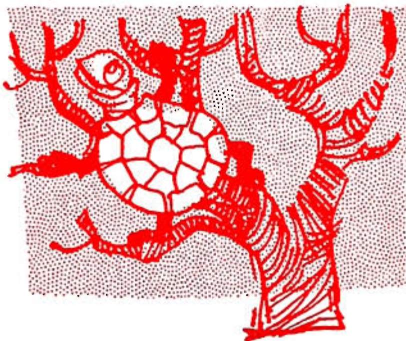
Груші виросли на сливі,

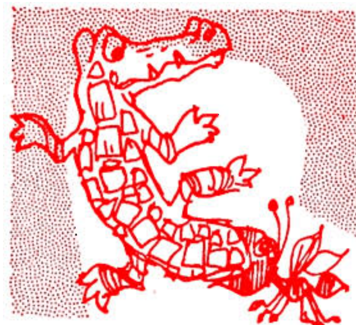
Каченята занявчали,

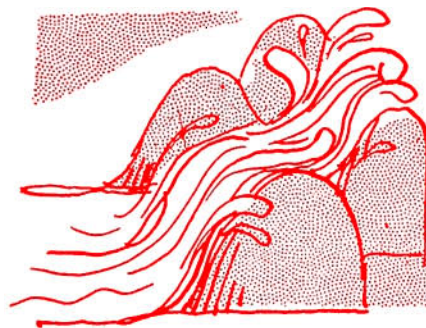
А зайчата полохливі
З лісу геть вовків прогнали.

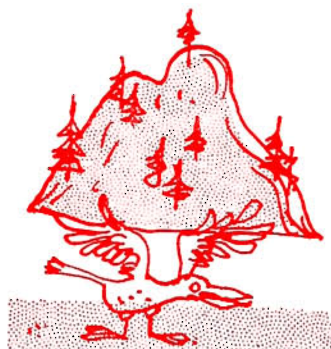
По деревах черепаха
Плига, начебто горила,

І малесенька комаха
Проковтнула крокодила.

І гірська бурхлива річка
Потекла із моря вгору,

І синичка-невеличка
Підняла на крилах гору.

Контрольні питання:

1) Що вам дивне у цьому віршику?
2) Чому цей віршик має заголовок „Небилиці" (fiction, fable, cock-and-bull story)?

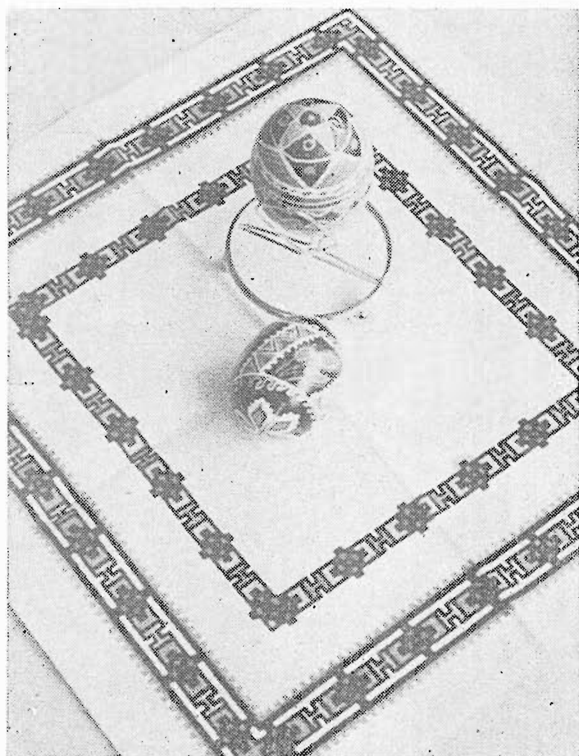
З дитячого життя

НАВЧАННЯ МИСТЕЦТВА В ШКОЛІ СВ. ЮРА В НЮ ЙОРКУ

Учні школи св. Юра в Ню Йорку вивчають різні галузі мистецтва, передусім писанкарство, різьбу в дереві й розпис тарілок українськими народними узорами.

Ці усміхнені дівчатка, це писанкарки, які демонстрували писання писанок у кількох нюйоркських шпиталях і музеях. Всі вони учениці 8-ої кляси.

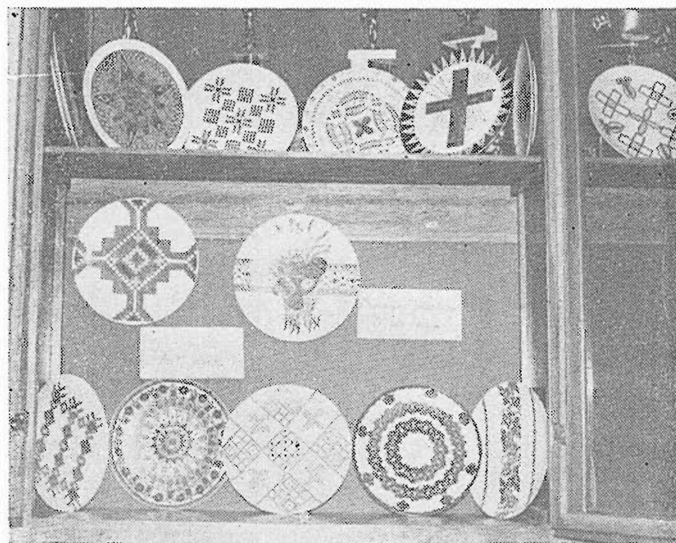
Ці дві писанки, що красуються на вишиваній скатерті, розписали учениці 8-ої кляси на лекції писанкарства.

Оксана Куровицька, учениця 8-ої кляси пише: „На мою думку, одним з найкращих мистецьких проєктів, у якому брала участь моя кляса, це писання писанок. Ціла кляса була поділена на три групи: початкову, середню й заавансовану. Ця найвища група працювала під проводом учительки пані Наді Кулинич і Сестри Антонії. Одночасно ця група вчила писанкарства дві нижчі групи. При нагоді розпису писанок ми вивчали їх історію.

Писанками обмінюються на знак дружби й любови. Шкода, що не продовжуємо цієї традиції.

Про розпис тарілок українськими узорами пише Софійка Зєлик, учениця 8-ої кляси:

Одного разу наша учителька Сестра Антонія сказала, що на День Мами наша кляса буде робити тарілки з українськими взорами. На домашню задачу мали ми вибрати взір і показати Сестрі. Як Сестра перевірила наші проєкти, вона дала кожному спеціяльний папір і кольорові олівці. На паперах ми намалювали вибраний взір. Сестра вислала їх до фабрики і там узори приклали до плястикових тарілок. Всі тарілки дуже гарні і здалека виглядають, начеб були зроблені і розмальовані, мов кераміка.

Тарілки, розмальовані учнями 8-ої кляси

Учні й учениці 8-ої кляси, що проєктували взори на тарілки.

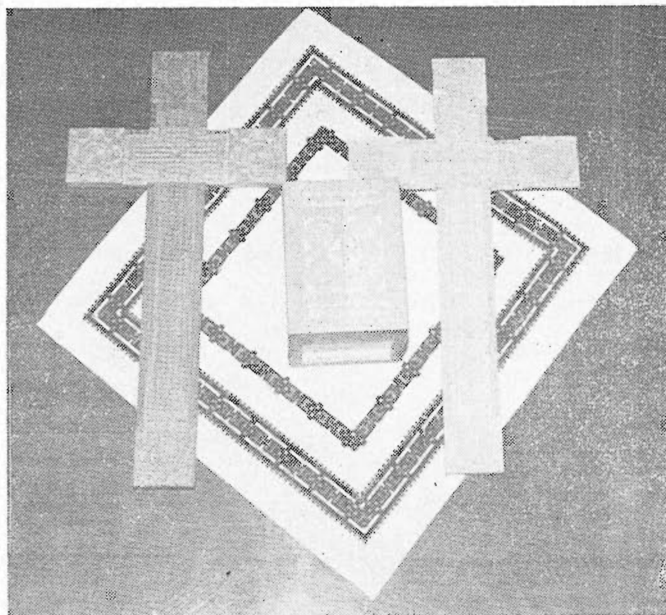
Наші мами були дуже задоволені з цих дарунків, особливо тому, що ми їх самі зробили.

Про лекції різьби в дереві пише Олег Сисак, учень 8-ої кляси:

Кожного четверга приходить до нас мистець-скульптор Михайло Черешньовський. Він вчить нас різьбити в дереві. На кожній лекції вчимося, як треба це правильно робити. Коли нам щось не вдається, звертаємося до мистця, і він радо нам допомагає. Його поміч для нас дуже потрібна і цінна.

Група учнів, що вивчають різьбу в дереві під керівництвом мистця Михайла Черешньовського (посередині фота).

Різьблені хрести і скринька у виконанні Юрка Турка.

Ми вже знаємо, як треба послуговуватися знаряддям для різьби. Деяким учням різьба в дереві йде трохи трудніше ,але вони помалу це опановують. Є й такі учні, що вже дуже добре опанували техніку різьби. Вони вже оздобили: хрести, скриньочки та інші речі.

Після навчання в школі, деякі учні йдуть до Літературно-Мистецького Клюбу і там поширюють свої знання про різьбу.

Ми всі дуже любимо різьбити, це для нас дуже велика приємність.

ГОТУЄТЬСЯ НОВА ПЛАТІВКА ДЛЯ МАЛЯТ

Багато дітей-читачів „Веселки" чули, або й мають власну довгограйну платівку для дітей, „Послухайте, діти!", що її награв 82-ий Відділ Союзу Українок Америки на Бронксі, Н. Й.

Тепер цей самий Відділ готує нову довгограйну платівку для малят. Щоб вона була якнайкраща, видавнича комісія Відділу проголосила конкурс на текст до майбутньої платівки. Це має бути казка, або розповідь, перетикана віршами, до якої можна додати музичні вставки. Виголошення тексту на кожну сторінку платівки повинно тривати приблизно 15 хвилин. Кожний 15-хвилинний текст, прийнятий оціночною комісією (жюрі), буде нагороджений сумою сто долярів і стане власністю Відділу. Тексти треба надсилати до 31-го грудня 1975 р.

Кожний автор, що братиме участь у конкурсі, повинен прислати текст у трьох примірниках машинопису з подвійним відступом поміж рядками. Тексти треба підписувати псевдом. В окремому коверті автор має подати псевдо, ім'я і прізвище та адресу.

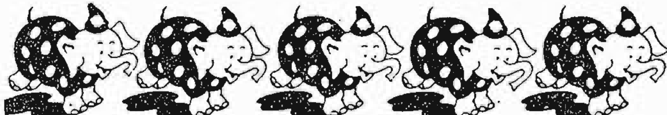
Тексти слати на адресу: Mrs. M. Sawchak, 34-14, 31 Ave, Long Island City, N.Y. 11106.

Сподіваємося, що українські письменники, зокрема для дітей, в тому і співробітники „Веселки" візьмуть участь у конкурсі.

В. Б.

КУТОК РОЗВАГ

ЧИ ВИ СПОСТЕРЕЖЛИВІ?

Оці циркові слоники виглядають однаково, але один різниться від інших. Розпізнайте, котрий із них і чим різниться від інших!

Котрий із цих ведмедиків різниться від інших і чим?

Сценарій і текст: Роман ЗАВАДОВИЧ

Scenario and story: R. ZAVADOVYCH

Ілюстрації: Петро ХОЛОДНИЙ

Illustrations: P. CHOLODNY

БОГДАН-СІЧОВИЙ СТРІЛЕЦЬ — ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE — BOHDAN-SICHOVY STRILETS

РОЗДІЛ XIX: „МАРА" НА КЛАДОВИЩІ

CHAPTER XIX: "GHOST" AT THE CEMETERY

На всякий випадок червоні поставили на цвинтарі варту з кількох солдатів.

Just in case, the Reds stationed a few guards at the cemetery.

Опівночі стрільці спробували відхилити плиту, що закривала вхід до гробниці.

At midnight, the Riflemen started to lift the gravestone.

„Чи ти чуєш якесь стукотіння?" — запитав солдат свого товариша. — „Ніби чую, он звідти . . ." — відповів той.

"Do you hear a rumble?" asked one of the soldiers. "Yes, seems like it's coming from that side . . .," replied the other soldier.

Солдати стали обережно підкрадатися поміж могилами.

Stepping cautiously among the graves, the soldiers began the search.

Нараз вони побачили високу постать, що, вся загорнена в біле, вийшла з гробниці.

Suddenly they saw a tall figure, all wraped in the white, emerge from one of the graves.

„Мара! Мара! . . ." — завищав з переляку перший червоноармієць і втік. Другий зробив те саме.

"It's a ghost, it's a ghost," screamed one of the Red soldiers and started to run. The second one did the same.

(Продовження буде)

(To be continued)